

Cinsiyetin Romantik İlişki Doyumunu Üzerindeki Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması¹

Gender Differences in Romantic Relationship Satisfaction: A Meta-Analysis Study

Begüm Satıcı, Yıldız Teknik Üniversitesi, begumun.satıcı@gmail.com

M. Engin Deniz, Yıldız Teknik Üniversitesi, edeniz@yildiz.edu.tr

Öz. Cinsiyetin ilişki doyumunu üzerindeki rolüne ilişkin alanyazında tutarsız sonuçların olduğu görülmektedir. Bu çalışma ile cinsiyetin romantik ilişki doyumunu üzerindeki rolünü meta-analiz yöntemiyle ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda öncelikle literatür taraması gerçekleştirilmiş ve 548 çalışmaya ulaşılmıştır. Ardından dâhil etme kriterleriyle çalışmalar ele alınmış ve kriterleri karşılayan 67 bağımsız çalışmaya ait 95 etki büyüklüğü ile meta-analiz gerçekleştirilmiştir. Meta-analizde 289.708 örneklem sayısına ulaşılmıştır (163.058 kadın ve 126.650 erkek). Meta-analiz sonucunda; romantik ilişki doyumunun cinsiyete göre anlamlı farklılaşmadığı tespit edilmiştir [$k = 95, d = -.007, \%95GA (-.03, .02), p > .05$]. Moderatörlük analizi bulgularına göre cinsiyet ile romantik ilişki doyumunu bağlantısında bireyci ve kolektif kültürün düzenleyici bir role sahip olmadığı saptanmıştır [$Qb_{(1)} = .003, p > .05$]. Tüm bu bulgular neticesinde; kadınların ve erkeklerin romantik ilişki doyum düzeylerinin birbirlerine yakın oldukları ifade edilebilir. Çalışmanın bulguları ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılmış ve sınırlıklar ile öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Romantik ilişki doyumunu, cinsiyet, meta-analiz

Abstract. The literature on male–female differences in relationship satisfaction has produced inconsistent results regarding the strength and direction of this relationship. To address this issue, a meta-analysis was conducted to examine the direction and magnitude of gender differences in romantic relationship satisfaction. Systematic review and meta-analysis was reached 548 studies by literature search. Then, the inclusion criteria were considered and meta-analysis was performed with 95 effect sizes for 67 independent studies that met the criteria. These studies included a total of 289.708 participants (163.058 female and 126.650 male). Meta-analysis indicated that romantic relationship satisfaction did not differ significantly according to gender [$k = 95, d = -.007, \%95GA (-.03, .02), p > .05$]. The culture was found to have no moderator effect between sex and relationship satisfaction [$Qb_{(1)} = .003, p > .05$]. In the light of all these findings; it can be said that the romantic relationship satisfaction levels of women and men are similar to each other. The findings of the study were discussed with the related literature and the limitations and suggestions were presented.

Keywords: Romantic relationship satisfaction, gender, meta-analysis

¹ Bu çalışma Begüm SATICI'nın Prof. Dr. M. Engin DENİZ danışmanlığında Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde yürütülen doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

SUMMARY

Introduction

Being in a romantic relationship is considered an important experience in many people's lives. Furthermore, romantic relationship generally improves well-being and strengthens the survival mechanisms of people (Fletcher, Simpson, Campbell, & Overall, 2015). Since the 1990s, researchers have shown great interest in the concept of romantic relationship satisfaction. Relationship satisfaction expresses feelings, thoughts and behaviors related to relations (Hendrick, 1988). Lots of work have been done on relationship satisfaction until now, such as psychological factors, socio-demographic status, parenting roles, physical health and psychopathology (Bradbury, Fincham, & Beach, 2000). It is also examined association between relationship satisfaction and gender differences. However, it seems that there is no consensus on whether men or women have a higher romantic relationship satisfaction. Some studies have found that women have more romantic relationship satisfaction than men (e.g., Kaura & Lohman, 2007; Rosen, Bailey, & Muise, 2017), whereas in some studies men have a higher romantic relationship satisfaction than women (e.g., Curtis et al., 2015; Falconier & Epstein, 2010; Lesch & Engelbrecht, 2011). Beyond all this, some studies suggest that there is no difference in romantic relationship satisfaction between men and women (e.g., Ackerman et al., 2011; Biehle et al., 2011; Bunt et al., 2017). Therefore, there is a need to eliminate ambiguity between relationship satisfaction and gender. In addition, no systematic review of the literature has been done to examine the association between relationship satisfaction and gender. Thus, the present research targeted to provide finalize of findings pertaining to gender differences in romantic relationship satisfaction.

Method

Meta-analysis was conducted to examine gender differences in romantic relationship satisfaction. Firstly, searching online databases were carried out for references containing the term "relationship satisfaction", "gender", "ilişki doyumu", and "cinsiyet" in the title or abstract. Five hundred and forty-eight studies were obtained at initial searching. The final database consisted of 67 independent studies which yielded 95 effect size that having met inclusion criteria for the analysis. The total sample represents 289.708 participants (163.058 female and 126.650 male).

The standardized mean difference in performance (Cohen's d ; Cohen, 1988) was the effect-size measure. Q statistic and the I^2 statistic were used for determining heterogeneity. Funnel plot, Duval & Tweedie's trim and fill test, and Kendall's tau b were used to decide whether there was a publication bias. Analyzes were performed in Comprehensive Meta-Analysis Software V2 (CMA).

Results

The meta-analysis final sample was therefore composed of 95 effect sizes drawn from 67 independent samples. Firstly, heterogeneity has been tested with the Q and I^2 statistics to determine which model to use in meta-analysis. Results showed that Q statistic was found to be significant [$Q_{(94)} = 257.87, p < .001$]. In addition, I^2 statistic was found as 63.55, which is to understand explanatory moderate levels of variances. According to these results, we decided to use random effects model. Meta-analysis revealed that the weighted mean effect size of the gender difference in romantic relationship satisfaction the $k = 95$ effect sizes was $d = -0.007$, indicating that female and male performed similarly overall, [$k = 95, d = -0.007, \%95GA (-.03, .02), p > .05$].

Moderator analyses were conducted to ascertain whether culture (individualistic & collectivistic) might be related to gender differences in romantic relationship satisfaction. Between-groups homogeneity statistics for this set of moderator analyses were non-significant for individualistic and collectivistic cultures on associated between gender and relationship satisfaction [$Qb_{(1)} = .003, p > .05$]. Lastly, in considering publication bias, there was asymmetry in

the funnel plot. In addition, Duval & Tweedie's trim and fill test and Kendall tau b (tau $b = .08, p > .05$) showed that there was no publishing bias in the studies included in the meta-analysis.

Discussion and Conclusion

By pooling 67 studies and cross-national data sets with data from 289.708 participants, this meta-analysis has provided a comprehensive analysis of gender differences in romantic relationship satisfaction. Meta-analysis demonstrated that there was no significant differentiation between the romantic relationship satisfaction of females and males, and being a female or male was not a significant determinant of romantic relationship satisfaction. When the moderator role was handled culture differences non-significantly impact on association between gender and relationship satisfaction. In this meta-analysis, there were some limitations that suggest caution in interpreting some results. The first limitation is that only the cultural differences is considered as a moderator variable. However, in order to better explain the relationship between gender and relationship satisfaction some other moderators such as personality traits, age, current relationship, parental attitude, etc., can be searched. Another limitation is that all studies used in meta-analysis consist of published research. In future research, unpublished studies can be accessed and included in the meta-analysis.

GİRİŞ

Romantik bir ilişki içerisinde olmak birçok insanın yaşamında önemli bir deneyim olarak kabul edilmektedir. Öyle ki yapılan çalışmalarda, bireylerin başkalarıyla ilişki kurmaları gelişimlerinin bir gerekliliği olarak sayılmaktadır (örn., Kail ve Cavanuagh, 2015; Sigelman ve Riger, 2017). Bununla birlikte, bireylerin romantik olarak başkalarıyla ilişki yaşayabilmeleri genel olarak iyi oluşlarını artırmakta ve yaşamsal olarak ayakta kalabilme mekanizmalarını güçlendirmekte olduğu ifade edilmektedir (Fletcher, Simpson, Campbell, & Overall, 2015). Ancak bu noktada dikkat çekilen bir diğer durum ise ilişki kurmanın önemli olduğu kadar kurulan ilişkiden zevk alma ve doyum sağlamanın da ayrı bir öneme sahip olduğudur.

1990'lı yıllardan itibaren romantik ilişki doyumu kavramına araştırmacılar tarafından büyük ilgi gösterildiği anlaşılmaktadır. Bireylerin yaşamış oldukları ilişkilere yönelik duygu, düşünce ve davranışlarını ifade eden ilişki doyumu kavramı ile ilişkiden sağlanan memnuniyete vurgu yapılmaktadır (Hendrick, 1988; Fincham & Beach, 2006). Hendrick (1995) ilişki doyumunu öznel duygular ve birlikte yapılandırılmış fenomenolojik anlam açısından değerlendirmelerle açıklamaktadır. Her ne kadar öznel duygular ve değerlendirmeler gerçekleştirilse de hem bireyin kendi beklentileri ile partnerinin ihtiyaçlarını ne derece karşılayabildiği hem de yaşanan ilişkiye yönelik olumlu değerlendirmeler de ilişki doyumunu ortaya çıkarabilmektedir (Rusbult ve Buunk, 1993). Ayrıca yaşanan ilişkide bir sorunun yaşanıp yaşanmadığı ile de ilişki doyumu betimlenebilmektedir (Çelen-Demirtaş, 2010).

Romantik ilişki doyumu yaşayan bireyler daha uzun süreli ilişkiler yaşayabilmekte, olumlu etkileşimler gerçekleştirebilmektedirler (Amato, Booth, Johnson ve Rogers, 2007). Bununla birlikte ilişkide yaşanan çatışmalara etkin çözümler bularak birbirlerini tatmin edici davranışlar sergileyebilmektedirler (Amato vd., 2007). Romantik ilişki doyumunun ruhsal tehdit, üretkenlik, ayrılma oranı ve genel yaşam doyumu gibi hem çift hem de bireysel olarak oldukça etkili sonuçlar doğurabileceği iddia edilmektedir (Fincham ve Beach, 2010; Neto ve Pinto, 2015; Proulx, Helms ve Buehler, 2007). Bununla birlikte romantik ilişki doyumu bireylerin yaşamlarındaki stres kaynaklarını da hafifletmeye yardımcı olabilmektedir (Abakay, 2015). Hatta epidemiyolojik çalışmalar, pozitif ilişkilerden elde edilebilecek ilişki doyumunun bireyleri erken ölümlerden (mortalite) ve hastalıktan (morbidite) koruyabileceğini öne sürülmektedir (Holt-Lunstad, Birmingham ve Jones, 2008).

Aynı anda bireyler ve çiftler için böylesine yaşamsal ve bir etkiye sahip olan romantik ilişki doyumunun göstergelerinin ise ne olduğu tam olarak ortaya konulamamıştır. Bu bakımdan romantik ilişki doyumunu etkileyebilecek değişkenlerin araştırılmasına ihtiyaç duyulduğu hissedilmektedir. Çünkü etkileyebilecek bileşenlerin saptanması ile ilişkinin kalitesini ve çiftlerin mutluluğunu artırmak için neler yapılabileceği öngörülebilir. Bu noktada ilk belirlenmesi gereken bileşenlerin bireylerin özlük niteliklerine yönelik olduğudur. Buradan hareketle, bu çalışmada temel bir özlük niteliği olan cinsiyetin romantik ilişki doyumu üzerindeki rolünün incelenmesi amaçlanmıştır.

İlişki Doyumu ve Cinsiyet

Alanyazın ele alındığında; ilişki doyumunun psikolojik faktörler, sosyo-demografik durum, ebeveynlik rolleri, fiziksel sağlık ve psikopatoloji ile ilişkili olduğu görülmektedir (Bradbury, Fincham, & Beach, 2000). Bununla birlikte ilişki doyumu ile sıkça çalışılan bir diğer konunun da cinsiyet ile olan bağlantısı olduğu göze çarpmaktadır. Bu durumla ilgili gerçekleştirilen ilk çalışmalarda ilişki doyumunda çiftler (kadın-erkek) arasında bir dengesizlik söz konusuysen erkeklerin ilişkiden daha fazla fayda elde ettikleri yönünde olduğu belirtilmektedir (Davidson, 1984; Peterson, 1990). Dolayısıyla erkeklerin kadınlara göre daha yüksek ilişki doyumu deneyimleyebilecekleri öne sürülmüştür (Fowers, 1991). Kadınlar ise kendi ilişki doyumlarını duygusal dışavurumları ile partnerlerinin kendilerini ne kadar destekledikleri ve ilişkileri hakkında partnerleri ile ne kadar iletişim halinde olduklarına bağlamaktadırlar (Bradbury, Campbell ve Fincham, 1995; Harper ve Elliott, 1988). Bundan dolayı partnerlerin birbirlerinin duygusallıklarını artırmaları ve eşlerine destek vermeleri hem erkekler hem de kadınların yüksek

düzeyde ilişki doyumu yaşamalarına yardımcı olabileceği vurgulanmaktadır (Holm, Werner-Wilson, Cook ve Berger, 2001).

Günümüze yaklaştıkça erkek ve kadınların romantik ilişki doyumları üzerine yapılan araştırmaların daha da yoğunlaştığı görülmektedir. Örneğin Lavelekar ve meslektaşlarının (2007) çalışmaları kadın ve erkeklerin romantik ilişki doyumlarına ilişkin önemli bilgiler sunmaktadır. Araştırmacılara göre erkeklerin romantik ilişki doyumları; cinsel olarak memnun olduklarında, anlaşıldıklarını hissettiklerinde ve partnerlerinin kendilerine sadık olduğuna inandıklarında yüksek düzeye çıkabilmektedir. Diğer taraftan kadınlar ise partnerlerinden psikolojik destek gördüklerinde, partnerlerinin beğenilerini kazandıklarında, kendilerine sadık olduklarını hissettiklerinde ve partnerlerine duygusal olarak bağlı olduklarında daha fazla romantik ilişki doyumu yaşayabilmektedir. Ancak bu noktada cinsiyet ile ilişki doyumu bağlantısında kültürel farklılıkların düzenleyici bir rolünün olabileceği akla gelmektedir.

Genel olarak bireyci ve kolektif olmak üzere ikiye ayrılabilen kültür (Hofstede, 2001) bireylerin davranışlarını, düşüncelerini, ilişkilerini ve ilişkilerinden beklentilerini etkileyebilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Fransa vb. gibi batı toplumlarını temsil edebilen bireyci bir kültürde yetişen bireyler için kendi ihtiyaçları ön plandadır ve bireysel özerklikleri önemlidir (Triandis ve diğ., 1988). Bunların aksine Türkiye, Japonya, Azerbaycan, Çin vb. gibi doğu toplumlarını temsil edebilen kolektif kültürde yetişen bireyler için ise toplumun ihtiyaçları ve uyumu çok daha önemli hale gelmekte, dolayısıyla kendinden önce karşı tarafı düşünebilmektedir (Hofstede, Hofstede ve Minkov, 2010). Toplumsal yapısal teori perspektifinden (Wood ve Eagly, 2002) bakıldığında, erkekler ve kadınlar arasındaki farklı cinsel etkileşimlere dair kavramlar, toplumdaki her cinsiyetin toplumsal rolleri ile ilişki içerisindedir. Başka bir ifade ile yaşanan kültür kadın ve erkekler için farklı cinsiyet rolleri yükleyebilmektedir. Sevgiyi gösterme biçimi, şefkat, rekabet, eşitlikçi bakış açısı, soğukkanlılık, duygusallık vb. açılardan kadın ve erkeklerden kültürel olarak beklenen roller farklı olacağından bireyci ve kolektif kültürlerde romantik ilişki doyumunun cinsiyete yönelik bir düzenleyici rolünün olabileceği düşünülmektedir.

Kadın ve erkeklerin romantik ilişki doyumlarının karşılaştırılmasında alanyazında bir eksiklik olduğu göze çarpmaktadır. Nitekim, erkeklerin mi yoksa kadınların mı daha yüksek romantik ilişki doyumuna sahip olduklarına yönelik fikir birliğinin olmadığı görülmektedir. Özellikle 2000 yıllarından sonra gerçekleştirilen çalışmalarda kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarına yönelik karşılaştırmalardan net bir sonuç ortaya konulamadığı anlaşılmaktadır. Çünkü, bazı çalışmalarda kadınların erkeklere göre daha fazla romantik ilişki doyumuna sahip oldukları anlaşılırken (örn., Kaura ve Lohman, 2007; Rosen, Bailey, ve Muise, 2017) kimi çalışmalarda ise erkeklerin kadınlara göre daha yüksek romantik ilişki doyumuna sahip oldukları belirlenmiştir (örn., Curtis vd., 2015; Falconier ve Epstein, 2010; Lesch ve Engelbrecht, 2011). Tüm bunların ötesinde, kimi başka çalışmalarda ise kadınlar ve erkekler arasında romantik ilişki doyumu açısından bir farklılığın olmadığı öne sürülmüştür (örn., Ackerman vd., 2011; Biehle vd., 2011; Bunt vd., 2017). Bu bakımdan belirtilen bu muğlaklığı giderebilmek amacıyla daha önceki çalışmaların sistematik bir değerlendirmeden geçirilmesi gerektiği düşünülmekte ve cinsiyet ile romantik ilişki doyumu arasındaki bağlantıyı netleştirmeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde cinsiyet ile romantik ilişki doyumu üzerine bir meta-analiz çalışmasının olmadığı anlaşılmaktadır. Bu çalışma ile cinsiyet-romantik ilişki doyumu ilişkisi sistematik olarak sentezlenmesi ve elde edilecek geniş örnekleme kadınların mı yoksa erkeklerin mi daha yüksek ilişki doyumuna sahip olduklarının belirlenmesi ya da her iki cinsiyet için ilişki doyumunun birbirlerine benzer mi olduklarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Böylece romantik ilişki doyumu üzerine ileride yapılacak olan çalışmalarda cinsiyete ilişkin bir karşılaştırmaya ihtiyaç olup olmadığı ortaya konulacak ve hem uygulayıcılar hem de araştırmacılar için yol gösterici bilgiler elde edilebilecektir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Cinsiyetin romantik ilişki doyumu üzerindeki rolünü belirleyebilmek için gerçekleştirilen bu çalışmada meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. Sistematik bir sentezleme olan meta-analiz ile daha önce gerçekleştirilmiş çalışmalar bir araya getirilerek geniş örnekleme ulaşılarak güçlü sonuçlar elde etmek hedeflenmektedir (Cumming, 2012).

Literatür taraması

Meta-analizin ilk aşamasında literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Literatür taramasında genel olarak sıkça kullanılan veri tabanlarında (EBSCOhost, Scopus, Science Direct, Proquest, Google Scholar, Ulakbim Ulusal Veri Tabanı, YÖK Ulusal Tez Merkezi) araştırmanın değişkenleri olan romantik ilişki doyumu ve cinsiyeti kapsayacak şekilde ("relationship satisfaction", "gender", "ilişki doyumu" ve "cinsiyet") "başlık ve özet" düzeyinde sistematik olarak taramalar yapılmıştır. Taramalar neticesinde toplam 548 çalışma elde edilmiştir.

Dâhil etme kriterleri

Literatür taramasında elde edilen 548 çalışmadan hangilerinin meta-analiz kapsamında kullanılacağı saptayabilmek amacıyla tüm çalışmalar dâhil edilme kriterlerine göre incelenmiştir. Bu doğrultuda; "a) Çalışmanın kadın ve erkek katılımcı sayısının verilmiş olması, b) Romantik ilişki doyumuna yönelik kadın ve erkek katılımcılara ait aritmetik ortalama ve standart sapmalarının veya 't değerlerinin' verilmiş olması, c) Romantik ilişki doyumunu ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının var olması" dahil etme kriteri olarak belirlenmiştir. Dahil etme kriterleri karşılamayan çalışmalar ile birden fazla veri tabanında tekrar eden çalışmalar meta-analiz kapsamından elenmiştir. Elemeler gerçekleştirildikten sonra dahil etme kriterlerini karşılayan 67 bağımsız çalışma ve bu çalışmalara ait 95 etki büyüklüğü saptanmıştır.

Kodlama

Cinsiyet ve romantik ilişki doyumu arasındaki bağlantıyı ortaya koyabilmek amacıyla gerçekleştirilecek meta-analize dâhil edilecek çalışmaların belirlenmesinin ardından kodlama işlemine geçilmiştir. Kodlama işleminde "a) Çalışmanın künyesi, b) Çalışmanın gerçekleştirildiği ülke, c) Kadın katılımcıların sayısı ve romantik ilişki doyumlarına yönelik ortalama ve standart sapma, d) Erkek katılımcıların sayısı ve romantik ilişki doyumlarına yönelik ortalama ve standart sapma, e) Çalışmanın türü (makale – tez) ve g) Çalışmanın gerçekleştiği ülkenin kültürel kategorisi (bireyci ya da kolektif)" kodlanmıştır. Bu kodlama ile ayrıntılı olarak betimlenen meta-analize dâhil çalışmalar EK'te sunulmuştur.

Verilerin analizi

Meta-analiz Borenstein, Hedges, Higgins ve Rothstein (2005) tarafından geliştirilen Comprehensive Meta Analysis programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Öncelikle hangi modelin kullanılacağına karar verilmiştir. Genel olarak sosyal bilimlerde rassal etkiler modelinin kullanılması önerilse de (Cumming, 2012) istatistiki sonuçlara göre kullanılacak modele karar verilmesinin daha sağlıklı olacağı düşünülmüştür. Bu doğrultuda, bu meta-analizde heterojen-homojenliği test etmeyi amaçlayan *Q* istatistiği incelenmiştir. *Q* değerinin anlamlı çıkması halinde heterojenliğin kabul edilmesi ve dolayısıyla rassal etkiler modelinin kullanılması ifade edilmektedir (Borenstein ve diğ., 2013).

Etki büyüklüğüne ilişkin varyansın oranını ortaya çıkaran ve 0-100 arasında değişen *I*² değeri de meta-analizde kullanılmıştır. Bu değer yorumlanmasında; 25 düşük, 50 orta ve 75 yüksek olarak değerlendirilmektedir (Higgins, Thomson, Deeks ve Altman, 2003).

Bu meta-analiz çalışmasında cinsiyet ile romantik ilişki doyumuna yönelik kültürel kategorinin moderatör değişken olabileceği de test edilmiştir. Bu bağlamda meta-analize dâhil edilen çalışmaların yapıldığı ülkelere göre kültürleri bireyci ve kolektif olarak gruplandırılmış ve moderatör değişken olarak kullanılmıştır.

Son olarak, meta-analiz sonucunun yayın yanlılığı açısından da analizler yürütülmüştür. Bu doğrultuda, Huni grafiği (Funnel plot), Duval ve Tweedie'nin kes ve ekle testi (Duval & Tweedie's trim and fill test), Kendall'ın tau b ve (Kendall's tau b) yöntemleri değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Cinsiyetin romantik ilişki doyumu üzerindeki etkisini ortaya koymayı hedefleyen bu meta-analizde; dahil etme kriterlerini karşılayan 67 bağımsız çalışma ve bu çalışmalara ait 95 etki büyüklüğü kullanılmıştır. Bu çalışmalarla meta-analizde örneklem sayısı 289.708'e ulaşılmıştır. Örneklem sayısının 163.058'i kadın ve 126.650'si erkektir. Meta-analizde hangi modelin kullanılacağına karar verebilmek için Q istatistiği öncelikle hesaplanmış ve bu değer anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır, [$Q_{(94)} = 257.87$, $p < .001$]. Ayrıca I^2 değerinin de 63.55 olduğu görülmüş ve orta düzeyde varyans oranının olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar ışığında meta-analizde rassal etkiler modelinin kullanılmasına karar verilmiştir.

Rassal etkiler modeli kullanılarak gerçekleştirilen, cinsiyetin romantik ilişki doyumu üzerindeki etkisini ortaya çıkaran meta-analiz sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Cinsiyetin Romantik İlişki Doyumu Üzerindeki Meta-Analiz Sonuçları

Değişken	Nur:		k	d	%95 GA		Q	I^2
	Kadın	Erkek			Alt limit	Üst limit		
Romantik ilişki doyumu	163.058	126.650	95	-.007	-.03	.02	257.87*	63.55

Not. Rassal etkiler model; * $p < .01$; GA güven aralığı; Q homojenlik ölçümü; I^2 Higgins ve Thompson heterojenlik ölçümü

Tablo 1'den anlaşılacağı üzere, rassal etkiler modeline ait meta-analiz sonucunda cinsiyetin romantik ilişki doyumu üzerinde anlamlı düzeyde bir etkiye sahip olmadığı saptanmıştır [$k = 95$, $d = -.007$, %95GA (-.03, .02), $p > .05$]. Dolayısıyla kadınların ve erkeklerin romantik ilişki doyumlarının birbirlerine benzer oldukları ifade edilebilir.

Moderatör Etki

Meta-analiz sonucunda kadınların ve erkeklerin romantik ilişki doyumu açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Buna ek olarak, bireyci ve kolektif kültür açısından cinsiyetin romantik ilişki doyumu açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için kültürün moderatörlük etkisi incelenmiştir. Moderatöre yönelik sonuçlar Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Cinsiyet-Romantik İlişki Doyumuna Yönelik Kültürel Kategorinin Moderatör Etkisi

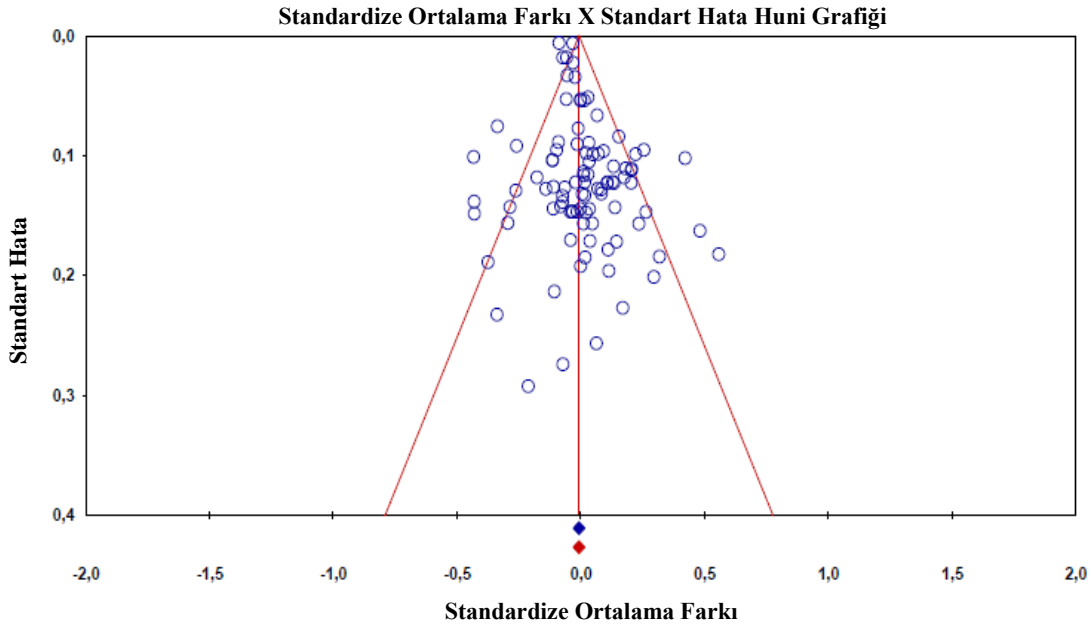
Moderatör	N	k	d	SE	%95 GA		Qb
					Alt limit	Üst limit	
Cinsiyet - Romantik ilişki doyumu							
Kültür	289.708	95					0.003
Bireyci	284.334	80	-.053	.004	-.06	-.05	
Kolektif	4.971	15	-.051	.029	-.11	.01	

Not. Qb Gruplar arası Q değeri

Tablo 2 incelendiğinde, kültür kategorileri açısından gerçekleştirilen moderatörlük analiz sonucunda cinsiyet ile romantik ilişki doyumu bağlantısında kültürün moderatör bir rol göstermediği saptanmıştır, [$Qb_{(1)} = .003, p > .05$]. Başka bir ifadeyle, bireyci ya da kolektif kültürde yaşamının cinsiyet açısından romantik ilişki doyumu etki büyüklüğünde anlamlı bir değişime yol açmadığı ileri sürülebilir. Bununla birlikte hem bireyci kültürde hem de kolektif kültürde kadın ve erkeklerin birbirlerine benzer romantik ilişki doyumuna sahip oldukları da ifade edilebilir.

Yayın Yanlılığı

Meta-analiz sonucunda saptanan bulgunun yayın yanlılıklarının ne ölçüde etkileyebileceğini sınavabilmek amacıyla ek analizler detaylı bir biçimde incelenmiştir. Bu doğrultuda öncelikle huni grafiğine (Şekil 1) bakılmıştır. Şekil 1 incelendiğinde, huni grafiğinin simetrik olduğu görülmektedir. Dolayısıyla huni grafiği açısından yayın yanlılığının gözükmediği anlaşılabilmektedir.

ŞEKİL 1. *Yayın Yanlılığına İlişkin Huni Grafiği*

Huni grafiğinin yanı sıra yayın yanlılığının test edilmesi için kullanılan bir diğer yöntem Duval ve Tweedie'nin kes ve ekle testidir. Bu teste yönelik bulgular Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. *Duval ve Tweedie'nin Kes ve Ekle Testi Sonuçları*

	Çıkarılmış çalışma	Nokta tahmini	Güven aralığı		Q
			Alt limit	Üst limit	
Gözlenen değerler		-0.007	-0.029	.017	257.87
Düzeltilmiş değerler	0	-0.007	-0.029	.017	257.87

Tablo 3 incelendiğinde gözlenen değerler ile yayın yanlılığından kaynaklanabilecek etkiyi düzeltmek için belirtilen düzeltilmiş değerler arasından herhangi bir farkın olmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, merkez çizgisinin her iki tarafında herhangi bir kayıp verinin olmadığı ve her iki tarafın simetrik bir dağılım gösterdiği ifade edilebilir. Yayın yanlılığı açısından tüm bunlara ek olarak Kendall tau b değeri de hesaplanmış ve tau b değerinin anlamsız olduğu

görülmüştür, ($\tau b = .08, p > .05$). Huni grafiğinin simetrik olması, Duval ve Tweedie'nin Kes ve Ekle Testinde düzeltilmiş değerlerin olmaması ve Kendal tau b değerinin anlamsız olması bu meta-analiz çalışmasında yayın yanlılığının saptanmadığı sonucu göstermektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Alanyazında cinsiyetin romantik ilişki doyumu üzerindeki rolünün muğlak olduğu ve bu bağlantıya ilişkin farklı sonuçların olduğu anlaşılmaktadır. Bu farklı sonuçları sentezleyerek cinsiyet ile romantik ilişki doyumu arasındaki bağlantıyı netleştirmek amacıyla yürütülen bu meta-analiz çalışmasında; romantik ilişki doyumunun cinsiyete göre anlamlı değişmediği belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, ne kadınlar erkeklerden ne de erkekler kadınlardan daha yüksek ya da düşük düzeyde romantik ilişki doyumu yaşamadıkları söylenebilmektedir. Bununla birlikte araştırmada romantik ilişki doyumunun bireyci ya da kolektif kültürde yetişme bağlamında cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı da test edilmiştir. Kültürün düzenleyici etkisinin olmadığına işaret eden sonuçlara göre de cinsiyet ve ilişki doyumu arasındaki bağlantının bireyci ve kolektif kültürde yetişmeye göre de değişmediği bulunmuştur.

Erkek ve kadınların romantik ilişkilerinden beklentileri farklıdır. Erkekler ilişkilerinde baskın, maceracı olma eğiliminde; kadınlar ise daha rasyonel, arkadaşça ve dostça olma eğilimindedirler (Sprecher & Toro-Morn, 2002). Ayrıca erkekler daha az duygularını dışa vuran olarak görülmekte ve kadınlar ise duyarlı, hassas ve duygusal olarak görülmektedir (Fabes ve Martin, 1991; Mirowsky ve Ross, 1995). Bu doğrultuda erkeklerin ilişki doyumlarını yükseltebilmeleri için partnerlerinin sadık olduklarını bilmeleri, cinsel doyum elde etmeleri ve anlaşıldıklarını hissetmeleri önemli faktörler olarak değerlendirilmektedir (Lavelekar ve diğerleri, 2007). Araştırmacılar, kadınların romantik ilişki doyumlarını yükseltebilmeleri için ise duygusal olarak bağlı olmanın, sadakatin ve partnerinden destek görmenin önemli bir faktör olduğunu söylemektedir.

Görüldüğü üzere, cinsiyete ilişkin romantik ilişki doyumunu doğrudan inceleyen araştırmalarda kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarını yükseltmeleri için gerekli durumların daha sık ele alındığı görülmektedir. Ancak cinsiyete ilişkin karşılaştırmaların açıklanmasında ise daha tutucu kalındığı gözlenmektedir. Cinsiyete ilişkin romantik ilişki doyumunun değişmediğine yönelik açıklamalara aşağıda değinilmiştir.

Kadınların duygularını daha yoğun yaşamaları cinsiyete ilişkin farklılığın ortaya çıkmadığını açıklayabilir. Kadınların genel olarak yaşadıkları hem olumlu hem de olumsuz duyguları daha uçlarda ve baskın bir şekilde yaşama potansiyeline sahip olduğu ifade edilmektedir (Diener ve Ryan, 2009). Kadınlar erkeklere göre kaygı ve üzüntü gibi olumsuz duyguları daha fazla yaşamaktadırlar (Simon ve Nath, 2014). Erkeklerin duygularında ise ani iniş çıkışların daha az ve duygularının sabit bir seyirde olduğu görülmektedir. Erkekler heyecan hissetme eğilimindedirler ancak kadınlara göre daha sakin kaldıkları belirtilmektedir (Simon ve Nath, 2014). Kadın ve erkeklere yönelik bu duygusal durum bu iki cinsiyeti ilişki doyumları açısından ortalamalarını yaklaştırabileceğini akla getirmektedir.

Cinsiyete ilişkin romantik ilişki doyumunun farklılaşmamasına yönelik bir başka açıklama da romantik ilişkiler bağlamında son yıllarda çeşitli dönüşümlerin gerçekleşmesidir. Daha önceleri erkekler için doyum sağlama ve uzun ilişki sürdürmede gelenekler etkiliyken, kadınlarda ise gelecek planlarının etkili olduğu anlaşılmaktadır (Ogletree, 2010). Bununla birlikte ilişkilerde ailenin rolü ve etkisinin oldukça açık olduğu bilinmekteydi. Ancak dönüşümler neticesinde özellikle de kadınların işgücünün artması ve güçlenmeleriyle birlikte ailelerin ve cinsiyet kalıplarının etkilerinin azaldığı ve çiftlerin daha profesyonel bir tatmin arayışı içerisinde oldukları belirtilmektedir (Hatfield ve Rapson, 2005). Böylece hem kadınlar hem de erkekler kendi öznel doyumlarına odaklanabildikleri için benzer ilişki doyumu yaşayabilecekleri fikri düşünülebilmektedir.

Çalışma kapsamında kültürün cinsiyet ve romantik ilişki doyumu bağlantısında düzenleyici rolünün olmadığı da görülmüştür. Araştırmalarda, bireyci kültürü temsil edebilecek Batılı ülkelerde, eşdeğer cinsiyet rolleri benimsendiğinden dolayı ilişkiyi oluşturan unsurlar ile erkekler ve kadınlar arasındaki farklılıkların daha az olabileceği belirtilmektedir. Bu konu, sosyal ve

cinsiyet eşitliğine bağlı olarak, her iki cinsiyet için de romantik ilişki doyumunun benzer olabileceğini akla getirmektedir. Bununla birlikte kültürün düzenleyici rolünün olmadığı sonucu kolektif kültür olarak nitelendirilen ülkelerin geleneksel olarak betimlenen yapılarının değişmesi ile de açıklanabilmektedir. Bu durum son yıllarda ülkemizde gerçekleştirilen çalışmalarda kendini göstermektedir. Örneğin, Satıcı'nın (2016) mutluluk/iyi oluş üzerine gerçekleştirmiş olduğu çalışmada; bireylerin hem kolektif hem de bireyci kültüre ilişkin öğeleri birlikte barındırdığı gözlenmektedir. Başka bir ifadeyle, kolektif kültürde de artık cinsiyete ilişkin geleneksel algıların baskın olamayacağı düşünülmektedir.

Son olarak bu meta-analiz çalışmasının sınırlıklarına değinmek gerekmektedir. Öncelikle moderatör değişkenlere yönelik sınırlık dile getirilebilir. Bu çalışma kapsamında yalnızca kültürel öge moderatör değişken olarak ele alınmıştır. Ancak cinsiyet ve romantik ilişki doyumu bağlantısını daha iyi açıklayabilmek için kişilik özellikleri, yaş, güncel ilişkinin olup olmadığı, ebeveyn tutumu vb. farklı değişkenlerin de moderatör rollerinin araştırılmasında yarar olduğu düşünülmektedir. Bir diğer sınırlık, bu meta-analize dâhil edilen tüm çalışmaların yayımlanmış araştırmalardan oluşturulmasıyla ilgilidir. Çalışma kapsamında yayın yanlılığının olmadığına yönelik destekler olmakla birlikte yayımlanmamış araştırmalara da ulaşılarak değerlendirme yapacak çalışmalar daha güçlü sonuçlar ortaya koyabilir. Son olarak bu çalışma kapsamında romantik ilişki doyumuna yönelik öz-bildirime dayalı ölçme araçlarını kullanan araştırmalar dâhil edilmiştir. Sonraki gerçekleştirilecek çalışmalarda farklı teknikleri kullanan araştırmalarla birlikte cinsiyet ve ilişki doyumu bağlantısı ele alınabilir.

KAYNAKÇA

- Abakay, A. (2015). *Romantic relationship satisfaction as predicted by perceived family of origin experiences and education*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Syracuse University.
- *Ackerman, J. M. (2012). The relevance of relationship satisfaction and continuation to the gender symmetry debate. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(18), 3579-3600.
- *Ackerman, J., & Field, L. (2011). The gender asymmetric effect of intimate partner violence on relationship satisfaction. *Violence and Victims*, 26(6), 703-724.
- *Altınok, A. (2014). *Genç yetişkinlerin romantik ilişki doyumları ile anne-baba çatışmasını algılamaları arasındaki ilişkide problem çözme tarzları ve ilişkilere yönelik akılcı olmayan inançların aracı rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi.
- Amato, P. R., Booth, A., Johnson, D. R., & Rogers, S. J. (2007). *Alone Together, How Marriage in America Is Changing*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- *Backes, S., Brandstätter, V., Kuster, M., Nussbeck, F. W., Bradbury, T. N., Bodenmann, G., & Sutter-Stickel, D. (2017). Who suffers from stress? Action-state orientation moderates the effect of external stress on relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 34(6), 894-914.
- *Basow, M. A. (2013). *The role of sexual satisfaction in couple relationship satisfaction, individual stress, and quality of life*. The City University of New York.
- *Berg, E. C., Trost, M., Schneider, I. E., & Allison, M. T. (2001). Dyadic exploration of the relationship of leisure satisfaction, leisure time, and gender to relationship satisfaction. *Leisure Sciences*, 23(1), 35-46.
- *Beştav, F. G. (2007). *Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi
- *Biehle, S. N., & Mickelson, K. D. (2011). Worries in expectant parents: Its relation with perinatal well-being and relationship satisfaction. *Personal Relationships*, 18(4), 697-713.
- Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P. T., & Rothstein, H. R. (2009). *Introduction to MetaAnalysis*. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd.

- Borenstein, M., Hedges, L., Higgins, J., & Rothstein, H. (2005). *Comprehensive meta-analysis version 2*. Englewood, NJ: Biostat.
- *Bower, D., Jia, R., Schoppe-Sullivan, S. J., Mangelsdorf, S. C., & Brown, G. L. (2013). Trajectories of couple relationship satisfaction in families with infants: The roles of parent gender, personality, and depression in first-time and experienced parents. *Journal of Social and Personal Relationships, 30*(4), 389-409.
- Bradbury, T. N., Fincham, F. D., & Beach, S. R. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and the Family, 62*, 964-980.
- Bradbury, T. N., Campbell, S. M., & Fincham, F. D. (1995). Longitudinal and behavioral analysis of masculinity and femininity in marriage. *Journal of Personality and Social Psychology, 68*, 328-341.
- Bradbury, T. N., Campbell, S. M., & Fincham, F. D. (1995). Longitudinal and behavioral analysis of masculinity and femininity in marriage. *Journal of Personality and Social Psychology, 68*, 328-341.
- *Brewster, K. (2013). *Openness and relationship satisfaction*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kean University
- *Bunt, S., & Hazelwood, Z. J. (2017). Walking the walk, talking the talk: Love languages, self-regulation, and relationship satisfaction. *Personal Relationships, 24*(2), 280-290.
- *Burgess, M. F. (2004). *Romantic love and relationship satisfaction: The roles of attachment, caregiving and sexuality*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. The University of New Brunswick.
- *Büyüksahin, A. (2005). Çokboyutlu İlişki Ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi, 16*(2), 97-105.
- *Calmes, C. A., & Roberts, J. E. (2008). Rumination in interpersonal relationships: Does co-rumination explain gender differences in emotional distress and relationship satisfaction among college students?. *Cognitive Therapy and Research, 32*(4), 577-590.
- *Cederblad, M., Engsheden, N., Ghaderi, A., Enebrink, P., Engvall, G., Nevéus, T., & Sarkadi, A. (2016). No Difference in Relationship Satisfaction Between Parents of Children with Enuresis and Normative Data. *Journal of Child and Family Studies, 25*(4), 1345-1351.
- *Coates-Vallée, L. I. (2007). *Comparative relationship satisfaction of individuals in same-versus mixed-ethnicity, French-Canadian English-Canadian, dual-career, professional, heterosexual couples in Ontario*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Fielding Graduate University.
- *Conradi, H. J., Noordhof, A., Dingemans, P., Barelds, D. P., & Kamphuis, J. H. (2017). Actor and partner effects of attachment on relationship satisfaction and sexual satisfaction across the genders: An APIM Approach. *Journal of Marital and Family Therapy, 43*(4), 700-716.
- Cumming, G. (2012). *Understanding the new statistics: Effect sizes, confidence intervals, and metaanalysis*. New York: Routledge.
- *Cunningham, J. E. (2007). *The association between psychopathological symptoms and relationship satisfaction: Direct effect and mediation through partner cognitions*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University of Maryland.
- *Curtis, D. S., Epstein, N. B., & Wheeler, B. (2017). Relationship satisfaction mediates the link between partner aggression and relationship dissolution: The importance of considering severity. *Journal of Interpersonal Violence, 32*(8), 1187-1208.
- *Çelen-Demirtaş, S. (2010). The role of gender, relationship status, romantic relationship satisfaction, and commitment to career choices in the components of subjective well-being among senior university students. *Unpublished Masters Dissertation. Graduate School Of Social Sciences, Middle East Technical University. Turkey.*
- Davidson, B. (1984). A test of equity theory for marital adjustment. *Social Psychology Quarterly, 47*, 36-42.
- Diener, E., & Ryan, K. (2009). Subjective well-being: A general overview. *South African Journal of Psychology, 39*(4), 391-406.
- *Edelstein, R. S., van Anders, S. M., Chopik, W. J., Goldey, K. L., & Wardecker, B. M. (2014). Dyadic associations between testosterone and relationship quality in couples. *Hormones and Behavior, 65*(4), 401-407.

- *Erol, R. Y., & Orth, U. (2014). Development of self-esteem and relationship satisfaction in couples: Two longitudinal studies. *Developmental psychology, 50*(9), 2291-2303.
- Fabes, R. A., & Martin, C. L. (1991). Gender and age stereotypes of emotionality. *Personality and Social Psychology Bulletin, 17*, 532-540.
- *Falconier, M. K. (2005). *Economic strain, friends' support, and relationship satisfaction in Argentinean Couples: Paths of influence and gender differences*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University of Maryland.
- *Falconier, M. K., & Epstein, N. B. (2010). Relationship satisfaction in Argentinean couples under economic strain: Gender differences in a dyadic stress model. *Journal of Social and Personal Relationships, 27*(6), 781-799.
- Fincham, F. D., & Beach, S. H. (2006). Relationship Satisfaction. İçinde A. L. Vangelisti, D. Perlman (Eds.), *The Cambridge handbook of personal relationships* (ss. 579-594). New York, NY US: Cambridge University Press.
- Fincham, F. D., & Beach, S. R. H. (2010). Marriage in the new millennium: A decade in review. *Journal of Marriage and Family, 72*, 630-649.
- Fletcher, G. J., Simpson, J. A., Campbell, L., & Overall, N. C. (2015). Pair-bonding, romantic love, and evolution: The curious case of Homo sapiens. *Perspectives on Psychological Science, 10*(1), 20-36.
- Fowers, B. J. (1991). His and her marriage: A multivariate study of gender and marital satisfaction. *Sex Roles, 24*(3/4), 209-221.
- Harper, J. M., & Elliott, M. L. (1988). Can there be too much of a good thing? The relationship between desired level of intimacy and marital adjustment. *The American Journal of Family Therapy, 16*, 351-360.
- Hatfield, E., & Rapson, R. L. (2002). Passionate love and sexual desire: Cross-cultural and historical perspectives. İçinde A. Vangelisti, H. T. Reis, & M. A. Fitzpatrick (Eds.), *Stability and change in relationships* (ss. 306-324). Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press.
- *Haugen, P. T., Welsh, D. P., & McNulty, J. K. (2008). Empathic accuracy and adolescent romantic relationships. *Journal of Adolescence, 31*(6), 709-727.
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal Of Marriage And The Family, 50*(1), 93-98.
- Hendrick, S. S. (1995). *Close relationships: What couple therapists can learn*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Higgins, J. P., Thompson, S. G., Deeks, J. J., & Altman, D. G. (2003). *Measuring inconsistency in meta analyses*. *Bmj, 327*(7414), 557-560.
- *Hill, M. T. (2009). *Intimacy, passion, commitment, physical affection and relationship stage as related to romantic relationship satisfaction*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Oklahoma State University.
- Hofstede, G. H. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations*. Thousand Oaks CA: Sage Publications.
- Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software of the Mind. Revised and Expanded 3rd Edition*. New York: McGraw-Hill.
- Holm, K. E., Werner-Wilson, R. J., Cook, A. S., & Berger, P. S. (2001). The association between emotion work balance and relationship satisfaction of couples seeking therapy. *The American Journal of Family Therapy, 29*, 193-205.
- Holt-Lunstad, J., Birmingham, W., & Jones, B. Q. (2008). Is there something unique about marriage? The relative impact of marital status, relationship quality, and network social support on ambulatory blood pressure and mental health. *Annals of Behavioral Medicine, 35*(2), 239-244.
- *Hromatko, I., Bajoghli, H., Rebernjak, B., Joshaghani, N., & Tadinac, M. (2015). Relationship satisfaction as a function of mate value. *Evolutionary Behavioral Sciences, 9*(4), 242-256.
- Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2015). *Human Development: A Life-Span View (7th Ed.)*. Boston: Cengage Learning.

- *Katz, J., Kuffel, S. W., & Coblenz, A. (2002). Are there gender differences in sustaining dating violence? An examination of frequency, severity, and relationship satisfaction. *Journal of Family Violence, 17*(3), 247-271.
- *Kaura, S. A., & Lohman, B. J. (2007). Dating violence victimization, relationship satisfaction, mental health problems, and acceptability of violence: A comparison of men and women. *Journal of Family Violence, 22*(6), 367-381.
- *Kershaw, T., Murphy, A., Lewis, J., Divney, A., Albritton, T., Magriples, U., & Gordon, D. (2014). Family and relationship influences on parenting behaviors of young parents. *Journal of Adolescent Health, 54*(2), 197-203.
- Lavalekar, A., Kulkarni, P., & Jagtap, P. (2007). Gender wise comparison on emotional intelligence and marital satisfaction. *Gender and Behaviour, 5*(2), 1388-1405.
- *Lee, C. E. (2016). Body image and relationship satisfaction among couples: The role of perceived partner appearance evaluations and sexual satisfaction. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University of Windsor.
- *Lee, C. M. (2017). The impact of text messaging dependence on relationship satisfaction in romantic relationships and the role of attachment. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Alliant International University.
- *Lesch, E., & Engelbrecht, S. K. (2011). Relationship satisfaction and gender differences in a South African farm-worker community. *South African Review of Sociology, 42*(1), 58-77.
- *Li, P. F., & Johnson, L. N. (2018). Couples' depression and relationship satisfaction: examining the moderating effects of demand/withdraw communication patterns. *Journal of Family Therapy, 40*(S1), 63-85.
- *Liu, J., Wang, Y., & Jackson, T. (2017). Towards explaining relationship dissatisfaction in Chinese dating couples: Relationship disillusionment, emergent distress, or insecure attachment style?. *Personality and Individual Differences, 112*, 42-48.
- *Mark, K. P., & Murray, S. H. (2012). Gender differences in desire discrepancy as a predictor of sexual and relationship satisfaction in a college sample of heterosexual romantic relationships. *Journal of Sex & Marital Therapy, 38*(2), 198-215.
- *McDaniel, B. T., Drouin, M., & Cravens, J. D. (2017). Do you have anything to hide? Infidelity-related behaviors on social media sites and marital satisfaction. *Computers in Human Behavior, 66*, 88-95.
- *McGlade, E. C. (2008). *Relationship status and relationship satisfaction: The importance of complementarity*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Idaho State University.
- *McLeland, K. C. (2010). *Couples' forgiveness and relationship satisfaction*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Regent University.
- *McNulty, J. K., Wenner, C. A., & Fisher, T. D. (2016). Longitudinal associations among relationship satisfaction, sexual satisfaction, and frequency of sex in early marriage. *Archives of Sexual Behavior, 45*(1), 85-97.
- *Melkonyan, A. (2013). *The relationship between differentiation of self, biculturalism and committed relationship satisfaction in Armenian Americans*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Alliant International University.
- *Meyers, L. L. (2006). *The role of attachment style, gender, and relationship history in romantic relationship satisfaction and partner selection*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University of South Carolina.
- Mirowsky, J., & Ross, C. E. (1995). Sex differences in distress: Real or artifact? *American Sociological Review, 60*, 449-468.
- *Molina, A. B. (2001). *The function of gender, ethnicity, acculturation and gender-role attitudes with relationship satisfaction among Latino and Euro-American college students*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University of Oregon.
- *Munk, A. C. (2000). *Relationship satisfaction and stability among Latinos with respect to communication styles and conflict resolution types*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Utah State University.

- Neto, F., & da Conceição Pinto, M. (2015). Satisfaction with love life across the adult life span. *Applied Research in Quality of Life*, 10(2), 289-304.
- Ogletree, S. M. (2010). With this ring, I thee wed: Relating gender roles and love styles to attitudes towards engagement rings and weddings. *Gender Issues*, 27, 67-77.
- *Öztürk, A. (2015). *Bireylerin sosyal medya kullanım davranışları ile ilişki doyumu düzeyi arasındaki bağlantıların değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans. Üsküdar Üniversitesi.
- *Paap, C. E. (2010). *Body image disturbance as a predictive factor of relationship satisfaction among college students*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. University of Colorado at Denver.
- Peterson, C. C. (1990). Husbands' and wives' perceptions of marital fairness across the family life cycle. *International Journal of Aging and Human Development*, 31, 179-188.
- Proulx, C.M., Helms, H.M., & Buehler, C. (2007). Marital quality and personal well-being: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 69, 576-593.
- *Rodrigues, D., Lopes, D., & Pereira, M. (2016). "We agree and now everything goes my way": Consensual sexual nonmonogamy, extradyadic sex, and relationship satisfaction. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 19(6), 373-379.
- *Rodriguez, A., Ratanasiripong, P., Hayashino, D., & Locks, A. (2014). The effects of attachment and acculturation on Latino college students' relationship satisfaction with a close friend. *Journal of Hispanic Higher Education*, 13(4), 323-333.
- *Rodriguez, L. M., & Neighbors, C. (2015). An interdependent look at perceptions of spousal drinking problems and marital outcomes. *Alcohol*, 49(6), 597-605.
- *Rosen, N. O., Bailey, K., & Muise, A. (2018). Degree and direction of sexual desire discrepancy are linked to sexual and relationship satisfaction in couples transitioning to parenthood. *The Journal of Sex Research*, 55(2), 214-225.
- *Rosen, N. O., Muise, A., Bergeron, S., Delisle, I., & Baxter, M. L. (2015). Daily associations between partner responses and sexual and relationship satisfaction in couples coping with provoked vestibulodynia. *The journal of sexual medicine*, 12(4), 1028-1039.
- *Røysamb, E., Vittersø, J., & Tambs, K. (2014). The Relationship Satisfaction Scale-psychometric properties. *Norsk Epidemiologi*, 24(1-2), 187-194.
- Rusbult, C. E., & Buunk, B. P. (1993). Commitment processes in close relationships: An interdependence analysis. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 10(2), 175-204.
- *Sadikaj, G., Moskowitz, D. S., & Zuroff, D. C. (2015). Felt security in daily interactions as a mediator of the effect of attachment on relationship satisfaction. *European Journal of Personality*, 29(2), 187-200.
- *Sadikaj, G., Rappaport, L. M., Moskowitz, D. S., Zuroff, D. C., Koestner, R., & Powers, T. (2015). Consequences of interpersonal spin on couple-relevant goal progress and relationship satisfaction in romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 109(4), 722-737.
- *Sakallı-Uğurlu, N. (2003). How do romantic relationship satisfaction, gender stereotypes, and gender relate to future time orientation in romantic relationships?. *The Journal of Psychology*, 137(3), 294-303.
- *Santtila, P., Wager, I., Witting, K., Harlaar, N., Jern, P., Johansson, A. D. A., ... & Sandnabba, N. K. (2007). Discrepancies between sexual desire and sexual activity: Gender differences and associations with relationship satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 34(1), 31-44.
- Satıcı, S. A. (2016). *Üniversite öğrencilerinin affetme, intikam, sosyal bağlılık ve öznel iyi oluşları: Farklı yapısal modellerin denenmesi üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- *Shinne, E. D. (2017). *The relationship between sexual objectification and self-objectification, adult romantic attachment, and relationship satisfaction*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University of Detroit Mercy.
- Sigelman, C. K., & Rider, E. A. (2017). *Life-span human development (9th Ed.)*. Boston: Cengage Learning.
- Simon, R. W., & Nath, L. E. (2004). Gender and emotion in the United States: Do men and women differ in self reports of feelings and expressive behavior? *American Journal of Sociology*, 109(5), 1137-1176.

- *Smith, J. R. (2008). *Ethnic identity and relationship satisfaction among African American heterosexual couples*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University of Maryland.
- Sprecher, S., & Toro-Morn, M. (2002). A study of men and women from different sides of Earth to determine if men are from Mars and women are from Venus in their beliefs about love and romantic relationships. *Sex Roles*, 46, 131-147.
- Triandis, H. C., Bontempo, R., Villareal, M. J., Asai, M., & Lucca, N. (1988). Individualism and collectivism: Cross-cultural perspectives on self-ingroup relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(2), 323-338.
- *Vera Cruz, G. (2014). The Effect of Sex Knowledge, Parent–Child Attachment, and Family Characteristics on Intimate Relationship Satisfaction of Mozambican Students. *Sexuality & Culture*, 18(1), 1-15.
- * Whitton, S. W., & Kuryluk, A. D. (2012). Relationship satisfaction and depressive symptoms in emerging adults: Cross-sectional associations and moderating effects of relationship characteristics. *Journal of Family Psychology*, 26(2), 226-235.
- Wood, W., & Eagly, A. H. (2002). A cross-cultural analysis of the behavior of women and men: Implications for the origins of sex differences. *Psychological Bulletin*, 128, 699-727.

*** Yıldız imi olan kaynaklar meta-analizde kullanılan araştırmalardır.**

EK-1. Meta-Analize Dahil Edilen Çalışmalar

Çalışma adı	Ülke	Kadın			Erkek			Tür	Kültür*
		Ortalama	SS	Sayı	Ortalama	SS	Sayı		
Ackerman vd., 2011	ABD	28.4	5.9	5598	28.8	5.2	6623	Makale	Bireyci
Ackerman, 2012	ABD	17.9	2.2	351	17.5	2.2	107	Makale	Bireyci
Altınok, 2014	Türkiye	36.94	8.72	171	37.11	8.1	110	Tez	Kolektif
Backes vd., 2017, Örneklem 1	İsveç	4.36	0.48	122	4.32	0.48	122	Makale	Bireyci
Backes vd., 2017, Örneklem 2	İsveç	4.32	0.48	125	4.35	0.46	125	Makale	Bireyci
Backes vd., 2017, Örneklem 3	İsveç	4.31	0.55	121	4.45	0.52	121	Makale	Bireyci
Basow, 2013	ABD	117.29	18.48	92	116.86	20.67	92	Tez	Bireyci
Berg, 2001	ABD	7.96	1.18	82	7.65	1.44	82	Makale	Bireyci
Beştav, 2007	Türkiye	5.16	1.36	322	4.96	1.21	254	Tez	Kolektif
Biehle vd., 2011	ABD	43.27	4.96	104	43.61	4.3	104	Makale	Bireyci
Bower vd., 2012, T1	ABD	119.81	11.26	99	118.24	11.41	97	Makale	Bireyci
Bower vd., 2012, T2	ABD	118.51	10.42	95	115.58	11.71	92	Makale	Bireyci
Bower vd., 2012, T3	ABD	115.53	14.73	64	115.29	10.53	54	Makale	Bireyci
Brester, 2013	ABD	29.32	4.27	40	29.65	5.23	20	Tez	Bireyci
Bunt vd., 2017	Avusturalya	31.7	0.61	134	31.69	0.57	134	Makale	Bireyci
Burgess, 2003	Kanada	5.865	0.785	68	5.755	0.732	68	Tez	Bireyci
Büyükşahin, 2005	Türkiye	31.77	8.23	308	32.53	7.12	172	Makale	Kolektif
Cederblad vd., 2016	İsviçre	16.3	2.9	34	16.9	2.7	18	Makale	Bireyci
Coates-Wallee, 2007	ABD	36.73	1.14	68	36.16	0.86	58	Tez	Bireyci
Conradi vd., 2017	Hollanda	125.88	10.4	113	125.7	10.74	113	Makale	Bireyci
Cunningham, 2007	ABD	85.44	22.6	83	91.92	21.47	83	Tez	Bireyci
Curtis vd., 2017, Group2	ABD	71.44	21.98	107	80.33	19.31	107	Makale	Bireyci
Curtis vd., 2017, Group1	ABD	80.19	21.58	239	85.61	20.3	239	Makale	Bireyci
Çelen-Çetintaş, 2010	Türkiye	37.95	8.12	172	34.3	9.01	228	Tez	Kolektif
Edelstein vd., 2014	ABD	7.85	1.01	39	7.66	1.21	39	Makale	Bireyci
Erol, vd., 2014, S1_T1	ABD	3.91	0.7	690	3.9	0.64	690	Makale	Bireyci
Erol, vd., 2014, S1_T2	ABD	3.89	0.76	688	3.89	0.7	688	Makale	Bireyci
Erol, vd., 2014, S1_T3	ABD	3.91	0.67	758	3.89	0.66	758	Makale	Bireyci

EK-1'in devamı

Çalışma adı	Ülke	Kadın			Erkek			Tür	Kültür
		Ortalama	SS	Sayı	Ortalama	SS	Sayı		
Erol, vd., 2014, S1_T4	ABD	3.92	0.74	718	3.96	0.64	718	Makale	Bireyci
Erol, vd., 2014, S1_T5	ABD	3.98	0.67	710	3.98	0.64	710	Makale	Bireyci
Erol, vd., 2014, S2_T1	ABD	6.05	1.28	6115	6.12	1.19	6115	Makale	Bireyci
Erol, vd., 2014, S2_T2	ABD	5.91	1.34	3956	5.95	1.28	3956	Makale	Bireyci
Erol, vd., 2014, S2_T2	ABD	6.13	1.16	1836	6.19	1.06	1836	Makale	Bireyci
Falconier vd., 2010	Arjantin	37.02	6.08	144	35.96	5.95	144	Makale	Kolektif
Falconier, 2005	Arjantin	35.96	5.95	144	37.02	6.08	144	Tez	Kolektif
Haugen vd., 2008	ABD	26.3	4	205	26.1	4.1	205	Makale	Bireyci
Hill, 2009	ABD	3.91	0.8	248	3.74	0.87	122	Tez	Bireyci
Hromatko vd., 2015 Örneklem 1	Hırvatistan	5.9	1.1	99	6.2	1	99	Makale	Kolektif
Hromatko vd., 2015 Örneklem 2	İran	5.4	1.2	99	5.5	1.3	99	Makale	Kolektif
Katz vd., 2002, Örneklem 1	ABD	5.63	1.3	184	5.49	1.31	103	Makale	Bireyci
Katz vd., 2002, Örneklem 2	ABD	5.63	1.3	78	6.06	0.82	45	Makale	Bireyci
Kaura vd., 2007	ABD	27.03	5.34	415	25.63	5.8	152	Makale	Bireyci
Kershaw vd., 2014	ABD	115.82	19.98	228	113.9	21.41	206	Makale	Bireyci
Lee, 2016	ABD	136.61	20.17	251	135.96	19.11	251	Tez	Bireyci
Lee, 2017	ABD	4.23	0.6	76	4.19	0.73	19	Tez	Bireyci
Lesch vd., 2011	Güney Afrika	36.21	8.37	93	39.39	6.3	93	Makale	Kolektif
Li vd., 2018	ABD	12.41	3.96	63	11.97	3.96	63	Makale	Bireyci
Liu vd., 2017	Çin	29.11	4.2	356	30.43	3.63	356	Makale	Kolektif
Mark vd., 2012	Kanada	40.91	4.13	133	40.3	4.89	133	Makale	Bireyci
McDaniel vd., 2017	ABD	38.89	6.61	173	37.99	6.91	165	Makale	Bireyci
McGlade, 2008	ABD	33.69	4.77	134	33.17	4.85	134	Tez	Bireyci
McGlade, 2008	ABD	37.63	5.71	134	36.45	5.82	134	Tez	Bireyci
McLeland, 2010	ABD	53.54	5.73	50	51.9	5.35	50	Tez	Bireyci
McNulty vd., 2016, T1	ABD	42.17	4.06	206	41.87	4.32	207	Makale	Bireyci
McNulty vd., 2016, T2	ABD	40.19	7.14	183	39.96	6.13	180	Makale	Bireyci
McNulty vd., 2016, T3	ABD	39.68	6.98	157	39.59	6.97	154	Makale	Bireyci

EK-1'in devamı

Çalışma adı	Ülke	Kadın			Erkek			Tür	Kültür
		Ortalama	SS	Sayı	Ortalama	SS	Sayı		
McNulty vd., 2016, T4	ABD	38.74	7.43	151	38.51	7.82	148	Makale	Bireyci
McNulty vd., 2016, T5	ABD	39.24	6.35	135	38.34	7.47	135	Makale	Bireyci
McNulty vd., 2016, T6	ABD	38.57	7.19	126	39.29	5.84	126	Makale	Bireyci
McNulty vd., 2016, T7	ABD	38.87	7.52	98	39.59	5.27	95	Makale	Bireyci
McNulty vd., 2016, T8	ABD	39.6	5.98	115	39.56	6.05	115	Makale	Bireyci
Melkonyan, 2013	ABD	133.13	28.12	76	135.84	17.65	31	Tez	Bireyci
Meyers, 2006	ABD	30.77	4.22	83	30.28	4.43	38	Tez	Bireyci
Molina, 2000 Euro-Amerika Örneklem	ABD	49.67	10.04	163	49.31	10.36	68	Tez	Bireyci
Molina, 2000 Latin	ABD	3.85	0.92	107	3.84	0.77	66	Tez	Bireyci
Molina, 2000 Latin Örneklem	ABD	48.99	9.57	107	48.52	10.42	66	Tez	Bireyci
Molina, 2000, Euoro-America Örneklem	ABD	3.87	0.86	163	3.87	0.91	68	Tez	Bireyci
Munk, 2004	ABD	3.996	0.71	455	3.95	0.67	455	Tez	Bireyci
Öztürk, 2015,	Türkiye	35.66	9.805	50	38.767	8.063	30	Tez	Kolektif
Paap, 2010	ABD	17.57	2.78	201	17.33	3.03	81	Tez	Bireyci
Rodrigues vd., 2016	Portekiz	4.14	1.75	112	4.12	1.6	217	Makale	Kolektif
Rodriguez vd., 2014	ABD	32.93	2.39	241	30.65	3.43	46	Makale	Bireyci
Rodriguez vd., 2015 DAS	ABD	117.24	16.02		116.07	17.61		Makale	Bireyci
Rodriguez vd., 2015 QMI	ABD	39.58	8.02	123	40.61	6.54	123	Makale	Bireyci
Rosen vd., 2015	Kanada	17.89	2.9	69	18.01	3.03	69	Makale	Bireyci
Rosen vd., 2018	ABD	109.98	27.86	255	112.42	26.77	255	Makale	Bireyci
Roysamb, vd., 2014, RS10	Norveç	5.3	0.66	63480	5.32	0.58	41963	Makale	Bireyci
Roysamb, vd., 2014, RS5	Norveç	5.22	0.73	63467	5.28	0.63	50775	Makale	Bireyci
Sadikaj, Moskowitz, vd., 2015, T1	Kanada	3.97	0.63	93	3.99	0.55	93	Makale	Bireyci
Sadikaj, Moskowitz, vd., 2015, T2	Kanada	3.84	0.72	93	3.87	0.72	93	Makale	Bireyci
Sadikaj, Rappaport vd., 2015 T1	Kanada	3.97	0.63	93	3.99	0.63	93	Makale	Bireyci

EK-1'in devamı

Çalışma adı	Ülke	Kadın			Erkek			Tür	Kültür
		Ortalama	SS	Sayı	Ortalama	SS	Sayı		
Sadikaj, Rappaport vd., 2015 T2	Kanada	3.89	0.67	93	3.9	0.72	93	Makale	Bireyci
Sakallı-Ugurlu, 2003	Türkiye	6.14	0.86	205	5.95	0.85	208	Makale	Kolektif
Santtila vd., 2008	Finlandiya	34.42	6.87	2250	34.57	6.23	1350	Makale	Bireyci
Shinne, 2016	ABD	4.46	0.51	81	4.44	0.54	59	Tez	Bireyci
Smith, 2008	ABD	104.11	18.64	112	105.39	16.48	112	Tez	Bireyci
Vera Cruz, 2014	Mozambik	179.14	5.22	210	181.26	4.54	192	Makale	Kolektif
Whitton vd., 2012a	ABD	65.62	12.87	358	67.07	12.57	126	Makale	Bireyci
Whitton vd., 2012b	ABD	65.62	12.87	358	67.07	12.57	126	Makale	Bireyci
Widman vd., 2006	ABD	25.6	4.6	209	25.5	4.4	209	Makale	Bireyci
Wongpakaran vd., 2012	Tayland	7.34	1.36	97	6.9	1.43	43	Makale	Kolektif
Yoo, vd., 2014	ABD	5.13	0.99	335	5.14	0.97	335	Makale	Bireyci
Yoshida vd., 2012	ABD	3.85	0.73	245	3.86	0.68	245	Makale	Bireyci
Zimmer-Gembeck vd., 2006	Avusturalya	3.8	1	84	3.8	1	40	Makale	Bireyci
Zurbruggen vd., 2011	ABD	3.89	0.93	91	3.45	0.89	68	Makale	Bireyci
Calmes vd., 2008	ABD	$t = 1.83$		261			148	Makale	Bireyci

Not. SS = Standart sapma; T = Boylamsal çalışmalardaki zamansal ölçümler; S = Araştırmalar içindeki ayrı örneklemeler

* Kültürel kategori Hostede (2001) çerçevesince yapılmıştır; <https://geert-hofstede.com/countries.html>